

Ressursnotat til kirkelige fellesnemnder om gravplassforvaltning

Kommunereformen

Sjekkpunkter for gravplassforvaltningen ved sammenslåing av to eller flere fellesråd

Gravferdsforvaltningen reguleres gjennom gravferdsloven med tilhørende forskrift, rundskriv og lokale vedtekter.

Lov og forskrift gir, på flere områder, rom for lokale variasjoner som nedfelles i lokale vedtekter. Særlig gjelder dette for økonomiske forhold, men også på andre områder.

Som en del av kirkelig fellesnemnd* sitt arbeid, bør en gjøre opp status for lovpålagte oppgaver og forhold for involverte fellesråd**, jfr. ledig gravareal m.m., samt harmonisere økonomiforvaltningen, praktisk drift og servicenivå for gravplassforvaltningen.

Endring av arbeidsorganisering og andre strukturelle forhold er ikke en del av denne presentasjonen.

*) Vi forutsetter at kirkelig fellesnemnd er gitt fullmakter fra de involverte fellesrådene til å kartlegge, utrede og få på plass rammene for felles gravplassforvaltning i det nye fellesrådet fra 01.01.2020.

***) I kommuner med kommunal gravplassforvaltning endres *fellesråd* til *kommunen*.

Tema	Hjemmel	Beskrivelse
Krav til gravplasser	Gravferdsloven (gl) § 2	<i>§2, 1. ledd.</i> <i>I hver kommune skal det være en eller flere gravplasser av en slik størrelse at det til enhver tid er ledige graver for minst 3 prosent av kommunens befolkning.</i> De fellesrådene som er involverte bør dokumentere ledig gravkapasitet sett i forhold til lovens krav for kommende 20 årsperiode. Dette bør minimum gjøres på kommunenivå og helst på sognenivå. Å se på den nye kommunen som en helhet i forhold til 3 prosentkravet vil trolig møte sterk motstand i befolkningen, jfr. tilhørighet til gravplass.

Kirkelig fellesråd og kommunens ansvar.	GI § 3	<p>§ 3. <i>Kirkelig fellesråd har ansvaret for at gravplasser og bygninger på gravplasser forvaltes med orden og verdighet og i samsvar med gjeldende bestemmelser. Utgifter til anlegg, drift og forvaltning av gravplasser utredes av kommunen etter budsjettforslag fra fellesrådet.</i></p> <p>Det bør utarbeides en oversikt over utgiftene til årlig drift (arbeid og driftsmidler) og forvaltning (administrasjon) av gravplassene i involverte fellesråd og gjerne sammenligne utgiftene mellom fellesrådene i forhold til parameter som antall begravelser, befolkning eller annet. Her må en ta hensyn til mulige tjenesteytingsavtaler med kommunen. Tilsvarende bør en også lage et oppsett over inntektene fra gravplassvirksomheten.</p> <p>Har en krematorium i en av kommunene bør også alle utgifter og inntekter i forbindelse med krematoriedriften synliggjøres. Her må en ta hensyn driftsmodeller og eierforhold.</p> <p>Det enkelte fellesråds- og kommunes langtidsbudsjett (investeringsplan for gravplassområdet) må kartlegges synliggjøres av fellesnemnda. Spesifiser utgifter til nyanlegg/utvidelse, bygninger og større maskiner.</p>
Rett til grav	GI § 6	<p>§ 6, 1. ledd. <i>Avdøde personer som ved dødsfallet hadde bopel i kommunen har rett til fri grav på gravplass her. Det samme gjelder dødfødte barn når moren eller faren har bopel i kommunen.</i></p> <p>Begrepet «hadde bopel i kommunen» defineres gjerne som «å være folkeregisterregistrert i kommunen». Her kan en ha ulike ordninger når avdød, grunnet pleiebehov, har bodd på institusjon eller hos pårørende i annen kommune. Ved slike situasjoner er det vanlig at retten til fri tilvist grav opprettholdes. Dette reguleres i lokale vedtekter og må harmoniseres for involverte fellesråd.</p> <p>Normalordningen er at retten til fri grav ikke gjelder om en benytter en grav som er i festestatus. Eventuell ulik praksis på dette området må kartlegges og harmoniseres.</p> <p>§ 6, 2. ledd. <i>Kirkelig fellesråd kan gi tillatelse til at personer uten bopel i kommunen gravlegges på gravplass i kommunen. Det kan da kreves dekning av kostnadene ved gravferden og avgift som ved feste av grav.</i></p>

		<p>Om de involverte fellesrådene har hatt ulik policy på «å gi tillatelse til ...» må praksisen kartlegges og harmoniseres. Vi erfarer at kostnadene ved gravlegging av utenbys/utenbygds avdøde kan variere fra forvaltning til forvaltning.</p> <p>Kostnadene er knyttet til:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Administrasjon og praktisk arbeid ved selve gravleggingen. - Festeavgift fra dag èn. (Noen fakturerer en gang for hele fredningsperioden, mens andre fakturerer for festeperiodene, f.eks. for 5 eller 10 år om gangen) <p>I tillegg kommer eventuelle kostnader til gravferden som utleie av seremonibygge, kirkemusiker m.m. Ved sammenslåing av fellesråd må det i samråd med kommunen etableres en felles prispolitikk.</p> <p><i>Forts. § 6, 2. ledd</i> <i>Ved gravlegging i grav som er særskilt tilrettelagt for å imøtekomme religiøse og livssynsmessige minoriteters behov, dekkes kostnadene av kirkelig fellesråd i hjemkommunen når den ikke har anlagt slike graver.</i> Prisberegningen vil bli som vist ovenfor. I tillegg er det naturlig å ta seg betalt for kostnad med opparbeiding av tilrettelagt grav.</p>
Fredningstid for grav og gravplass	Gl § 8	<p><i>§ 8, 1. ledd.</i> <i>En grav kan nyttes til ny gravlegging når det har gått minst 20 år siden sist gravlegging og vedtektene for gravplassen ikke fastsetter en lengre fredningstid.</i> En sammenslåing av fellesråd vil kreve at fellesnemnda tar en gjennomgang av fredningstiden for alle gravplassene som omtales i de lokale vedtektene.</p>
Kremasjon	Gl § 10	<p><i>§ 10, 5 ledd.</i> <i>For kremasjon kan det kreves avgift.</i> Det er ikke uvanlig med ulik nivå på kremasjonsavgiften og det er ulik praksis fra kommune til kommune for subsidiering av kremasjon. Noen kommuner tilbyr gratis kremasjon. Den nye kommunen må vedta lik avgiftssats for kremasjon, eventuelt gratis kremasjon, etter forslag fra kirkelig fellesnemnd.</p>
Unntak for reglene om frist for	Gl § 13	<p><i>§ 13, 2. ledd.</i></p>

kremasjon og gravlegging		<p><i>Kirkelig fellesråd kan forlenge fristene i § 10 annet ledd og § 12 dersom det foreligger tungtveiende grunner for det.</i></p> <p>Fellesnemnda bør drøfte gjeldene praksis og utforme en felles policy for praktisering av 10 dagers fristen.</p>
Feste av grav	GI § 14	<p><i>§14, 1. ledd.</i></p> <p><i>Kirkelig fellesråd kan inngå avtale om feste av grav etter nærmere regler og vilkår fastsatt i gravplassens vedtekter. For feste av grav kan det kreves avgift. Festerett til grav kan bare innehas av en person.</i></p> <p>Fellesnemnda må kartlegge «nærmere regler og vilkår fastsatt i gravplassens vedtekter» i det enkelte fellesråd. Nivået på festeavgift og festeperiode harmoniseres av fellesnemnda. Normalt er fellesrådet ansvarlig for hjemfalte verneverdige graver. Også her må det etableres en felles praksis</p>
Vedtekter og avgifter	GI § 21	<p><i>§ 21, 1. ledd.</i></p> <p><i>Kirkelig fellesråd fastsetter vedtektene for gravplasser. Vedtektene skal godkjennes av bispedømmerådet. Sammenslåing av fellesråd vil kreve en vedtektsendring hvor mange forhold må harmoniseres, men og hvor bestemmelser for den enkelte gravplass videreføres. Vedtektsendring krever godkjenning av bispedømmerådet eller fylkesmannen om en har kommunal gravplassforvaltning.</i></p> <p><i>§ 21, 2. ledd.</i></p> <p><i>Avgifter for bruk av gravkapell, kremasjon og feste av grav fastsettes av kommunen etter forslag fra fellesrådet.</i></p> <p>Den nye kommunen må harmonisere avgiftssatsene til involverte fellesråd etter forslag fra kirkelig fellesnemnd.</p>
Godkjenning av gravminne	Gravferdslovens forskrift (glf) § 25	<p><i>§ 25</i></p> <p><i>Kirkelig fellesråd skal godkjenne gravminne og fundament før det settes opp på gravplassen. Gravminnet skal plasseres på anvist plass ved merkepinne plassert i fundamentets bakre midtpunkt.</i></p> <p>Fellesnemnda må etablere en enhetlig praksis for godkjenning av gravminne.</p>

Andre forhold		
Betalt gravstell	Ikke lovpålagt	Vi anbefaler at fellesnemda kartlegger og harmoniserer takstene gravstell. Spesifiser tilbud og priser som blir felles for det nye fellesrådet. Videre må fellesnemda skissere en enhetlig økonomiforvaltning for betalt gravstell. Gravstell utført av private aktører berøres ikke av dette.
Serviceerklæring	For publikum	Fellesnemnda bør utvikle en serviceerklæring med veiledning om enhetlige forvaltnings og praktiske rutiner før, under og etter gravferd/bisettelse for det nye fellesrådet. Serviceerklæringen bør inneholde kontaktinformasjon for den enkelte gravplass/kirke/kapell.
Informasjon - hjemmeside		Proessen rundt sammenslåing av fellesråd er en god anledning til å lage en helhetlig hjemmeside om gravplassforvaltning. KAs veileder til fellesrådets hjemmeside om gravplassforvaltning finner du på KAs hjemmeside.
Felles IKT plattform		Fellesnemnda vil måtte kartlegge og ta stilling til hvilke fagsystem for gravregister som skal benyttes i det nye fellesrådet.
Tjenesteytingsavtale med kommunen		Mange fellesråd har tjenesteytingsavtale med kommunen eller kjøper tjenester knyttet til gravplassdrift. Dette må kartlegges og fellesnemnda må eventuelt inngå ny tjenesteytingsavtale.